

med, at naar det sluttelig viste sig, til hvilken Side Vægtskaalen vilde hælde, da vilde man fra den Side ogsaa som Tungen paa Vægtskaalen følge med. Derfor maa jeg indrømme, at allerede efter Sagens første Behandling saa jeg ikke med lyse Forhaabninger hen til Resultatet, selv om jeg mente, at alt Haab ikke var udelukket endnu, da der jo er et gammel Ord, der siger: Saa længe der er Liv, er der Haab.

Nu stiller Sagen sig jo saaledes, at endogsaa de to Medlemmer af den radikale Gruppe her i Salen, som ikke tilhøre Folkekirken, og som i Fjor — jeg ved ikke om med saa stor Begejstring, men i alt Fald med stor Beredvillighed — rakte Broderhaand til den højtærede Kultusminister, kunne i Aar, dersom de skulde finde det mindre tiltalende at yde Hjælpen, undlade dette og indtage den Stilling, som de tidligere have gjort, at forholde sig passive, naar der var folkekirkelige Sager til Afgørelse — en Stilling, som man jo altid baade har fundet smuk og respekteret. Det bliver nu de Herrers Sag, hvorledes de ville stille sig; jeg bemærker blot, at saavidt man kan skønne, er Forholdet det, at de saare vel kunne det og dog være visse paa, at Sagen skal nok faa det Udfald, som den højtærede Kirkeminister og Regeringspartiet ønske.

Hvordan har saa Højres Stilling i hele denne Sag været? Det er jo i Virkeligheden ikke Spørgsmaalene om Præsten som født Formand eller det, jeg nævnedes før, om de gejstlige Retter eller Provsteretten eller andre, mere underordnede Spørgsmaal, der for os vare det afgørende, nej, der var to Hovedpunkter, nemlig Valgbarhedserklæringens Form og Spørgsmaalet om en Kirkedag. Og det vil ikke kunne nægtes, at Højre paa begge disse Punkter har vist en megen stor Imødekommen og Eftergivenhed. Naar man betænker, at Kravet oprindeligt var formuleret væsentlig i Overensstemmelse med det i sin Tid eksisterende kirkelige Udvalgs Form, at der krævedes en Vedkendelse af den Tro, paa hvilken man var døbt, og man saa er gaaet saa vidt i sin Imødekommen, at man vil nøjes med, at der indskydes de Ord, „at jeg paa den kristne Tros Grund vil udføre det mig betroede Hverv“ o. s. v., saa vil enhver, der vil bedømme det ærligt, nødes til at indrømme, at her har man fra Højres Side vist en meget stor Imødekommen. — Og naar man endvidere betænker, hvorledes det fra den første Begyndelse har været Højres andet

Hovedpunkt at kræve en fuld Kirkeforfatning, altsaa en Kirkedag, og man saa husker, at Højre derfra gik den Vej, at man sagde: Godt, saa ville vi nøjes med et kirkeligt Udvalg, at man gik videre endnu og sagde: Et kirkeligt Udvalg, som vel skal nedsættes, men som kun Kultusministeren skal være bemyndiget til at sammenkalde, naar han synes, og endelig gjorde et Skridt videre endnu, gik saa vidt, at man sagde: Saa ville vi række os saa vidt, at vi blot begære, at Kultusministeren skal være bemyndiget til at nedsætte og derefter indkalde et saadant Udvalg —, saa maa man vist ogsaa paa dette Punkt indrømme, at der fra Højres Side er gjort meget store Indrømmelser og vist en meget betydelig Imødekommen.

Men hvorledes har nu Regeringspartiets Holdning været overfor disse Spørgsmaal? Der var jo to Veje, man kunde gaa, naar man vilde Overenskomst; man kunde enten gaa den Vej at sige: Dersom man fra Højres Side vil give efter paa det ene Punkt, saa ville vi give efter paa det andet Punkt. Man kan naturligvis der bruge det Udtryk, at man siger: Det vilde være en ligefrem Handel, og det er jo blevet bebrejdet saa tit. Men det er nu en Gang saaledes under konstitutionelle Forhold, under den Forfatning, vi have, at Politikkens sluttelig Gang efter Gang, idet den er bygget paa Overenskomst, paa Kompromis, faar det Udseende, at man siger saaledes: Ville I opgive dette, ville vi opgive dette. Deri er der intet skammeligt, det ligger slet og ret i Politikens Væsen. — Man kunde ogsaa være gaaet en anden Vej; man kunde være gaaet den Vej, at man havde sagt: Vi kræve ikke, at I skulle opgive fuldt ud noget af disse Punkter, men vi maa gensidig komme hinanden i Møde paa dem begge. — Men ingen af disse Veje gik man fra Regeringspartiets Side; man gik en tredje Vej. Naar man kræver af sin Modpart, at han helt skal frafalde det ene Punkt, og at han med Hensyn til det andet skal finde sig i, at det omformes i Retning af den anden Parts Ønsker, saa byder man bevidst sin Modstander uacceptable Vilkaar; saa ved man paa Forhaand, at der ikke kan blive noget ud deraf; saa ved man uden lang Erfaring i Politik, at saa har man spændt Buen for stramt. — Og hvad betyder det? Det betyder, at man i Virkeligheden ikke har villet Forhandling. Ja, man har nok villet forhandle, men man har ikke villet Forhandlingsresultat. Venstre har med velberaad